

(La séance publique est ouverte à 14.01 heures.)

1. Ouverture de la séance publique

M. Fernand Etgen, Président | Ech maachen d'Sitzung op.

Huet d'Regierung eng Kommunikatioun ze maachen?

M. Claude Meisch, Ministre | Nee, Här President.

2. Ordre du jour

M. Fernand Etgen, Président | Et gött proposéiert, de Projet de loi 8142 op den Ordre du jour vun der Sëtzung vun e Freideg de Mëtten als leschte Punkt ze setzen. Et gött e Modell 1 fir dëse Projet proposéiert. Ass d'Chamber mat dëser Ännerung vum Ordre du jour averstan?

(Assentiment)

Dann ass et esou decidéiert.

D'Sëtzung vun ...

(Interruption)

Den Här Marc Goergen.

M. Marc Goergen (Piraten) | Also mir sinn net mam Changement averstan. Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Ma dann huele mer Kenntnis dovunner.

3. 8063 – Projet de loi portant fixation des conditions de travail et de rémunération du personnel enseignant de l'enseignement musical dans le secteur communal

D'Sëtzung vun haut de Mëtte fänke mer u mam Projet de loi 8063 iwwert d'Aarbechtskonditiounen an d'Remuneratioun vum Museksléierpersonal. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht an d'Wuert huet elo d'Madamm Rapportrice vun dësem Pojet de loi, déi honorabel Madamm Simone Asselborn-Bintz.

Elo hat ech gefaart, déi wier nach net hei.

Mme Simone Asselborn-Bintz (LSAP), rapportrice | Ech si scho prett.

M. Fernand Etgen, Président | Madamm Asselborn-Bintz, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission des Affaires intérieures et de l'Égalité entre les femmes et les hommes

Mme Simone Asselborn-Bintz (LSAP), rapportrice | Merci, Här President. Madamm Ministesch, déi Häre Minister, Léif Kolleeginnen a Kolleegen, de Projet de loi 8063 huet zum Zil, d'Aarbechtskonditiounen, d'Congéen an d'Paie vun de Beamten, Employéen a Salariée festzeleeën, déi fir eng Gemeng oder fir e Gemengesyndikat am Beräich vum Enseignement musical schaffen.

Dëse Projet muss een an de Kontext sette vum Gesetz iwwert de Museksunterrecht am Gemengesektor, dat mer jo am Abrëll d'lescht Joer gestëmmt hunn. Mir hunn deemools och laang an ausféierlech doriwwer geschwat, wéi wichteg d'Musek fir d'Entwécklung vun de Kanner an awer och fir d'Wuelbefanne vun den Erwuessenen a fir de sozialen Zesummenhalt ass, an dofir géif ech elo och net méi nach eemol dorop agoen.

Mir hunn eng Reform gemaach, déi zum Zil huet, all Kand an och all Erwuessenen Accès zum Museksunterrecht ze bidden, onofhängeg vu senger finanzieller Situatioun. Gläichzäitg gouf eng Harmoniséierung vum Museksunterrecht an de Gemengen ugestriift. Dat Gesetz enthält elo ënner anerem Dispositiounen

zur Formatioun an de Karriäre vum Personal an de lokalen a regionale Museksschoulen an och an den nationale Conservatoiren, déi do schaffen.

Et war jo am initiale Gesetzesprojekt virgesinn, d'Aarbechtskonditiounen an d'Remuneratioun vum Personal iwwer e Règlement grand-ducal ze bestëmmen. De Staatsrot hat op deem Punkt awer eng Opposition formelle gemaach, well dat net konform zu eiser Verfassung ass. An och no der Reform vun der Verfassung ass et nach ëmmer sou, dass arbechtsrechtlech Froe prinzipiell iwwer Gesetz gereegelt musse ginn. An doriwwer eraus mussen och all Ausgabe vum Staat, déi iwwer méi wéi een Exercice budgétaire ginn, iwwer e Gesetz festgeluecht ginn.

D'Kommissioun huet deemools dofir decidéiert, dëse Volet aus dem Projet de loi 7907 erauszehuelen an den Inneministère huet dunn de Remarque vum Staatsrot Rechnung gedroen an am August d'lescht Joer en entspreichende Gesetzesprojekt deposéiert. Dat ass den Text, iwwert dee mer dann haut an enger lichter amendéierter Form ofstëmmen.

D'Museksgesetz gesäit jo dräi verschidde Regimier vir. Dat wier zum engen de Fonctionnairesstatutt am Fall vun den Direkteren, den Adjointé vun den Direkteren, also de Soudirekteren, an de Professere vun de Conservatoiren. D'Personal vun de regionalen a lokale Museksschoule schafft normalerweis am Statutt vum Gemengenemployé, ausser d'Chargé-de-coursen, déi dann als Salarié agestellt ginn.

Am Groussen a Ganzen iwwerhëlt de Projet de loi d'Bestëmmungen zu den Aarbechtskonditiounen an der Remuneratioun aus de besteeënde Reglementer fir d'Gemengebeamten a Gemengenemployéen. Doriwwer eraus leet en och d'Tâche vum Enseignant fest a reegelt d'Congéen.

Eng wichteg Ännerung ass awer d'Revalorisatioun vun de Karriäre vun den Enseignanten. 2017 gouf et jo eng Reform, bei där d'Situatioun vum Gemengepersonal ugeglaach ginn ass un d'Fonction publique beim Staat. Ee vun den Elementer vun der Reform war d'Unerkennung vu bestëmmten Unisdiplomern an eng entspreichend Revalorisatioun vun de Karriären, déi dem Ausbildungsniveau vum Personal Rechnung gedroen huet.

D'Remuneratioun vun de Gemengenemployéen an de Chargés de cours am Enseignement muscial gouf awer bis elo iwwer verschidde Règlements grand-ducaux bestëmmt. Dobäi waren d'Museksenseignanten u sech méi schlecht gestallt wéi d'Gemengebeamten an den administrativen an an den technesche Servicer, déi u sech dee selwecht Ausbildungsgrad hunn. D'Regierung hat dunn awer de 15. Juli 2021 en Accord ënnerschriwwen mat de Gewerkschaften a mam Syvicol, fir dës Ongläichbehandlungen ofzeschaffen.

De Projet de loi setzt dunn elo dësen Accord mat der Revaloriséierung vun de Karriäre vun de Museksenseignanten ëm, an dat wäert och réckwierkend op den 1. Januar vun dësem Joer gëllen. An ech kennen do eng ganz Partie vu Museksenseignanten, déi doriwwer méi wéi glécklech sinn. Erlaabt mer dës kleng Remark, well ech mengen, et sinn der och e puer hei uwen, déi ganz frou doriwwer sinn.

De Staatsrot huet dëse Projet de loi de 4. Juli dëst Joer eng éischte Kéier aviséiert. Hien huet dann doran och eng Inkoherenz bei der Beschreiwung vun der Tâche vum Enseignant festgestallt. Eng Opposition formelle gouf et och, well am initialen Text war virgesinn, dass och Leit, déi virun allem administrativ Aufgaben hunn, wéi d'Direkteren oder d'Chargés de direction, Schoulvakanten hätten. De Staatsrot hat sech ausserdeem géint eng Dispositioun ausgeswat, déi d'Wunnen an der Déngschtwunneng betrëfft an déi

hei am Kontext vum Museksunterrecht u sech kee Sënn gemaach huet. D'Regierung huet dëse Remarque vum Staatsrot Rechnung gedroen an den 11. Juli entspreichend och Amendementer eraginn.

A sengem Avis complémentaire vum 14. Juli huet de Staatsrot du seng Opposition formelle opgehewen a just nach e puer legistesche Remarque gemaach.

Weider Avise koume vun der Chambre des Fonctionnaires et Employés publics a vum Syvicol. Allebéid hu si de Projet de loi grondsätzlech gelueft a begréisst. Si maachen awer opmierksam op Inkoherenze bei der Beschreiwung vun der Tâche vun de Museksenseignanten a si fuerderen, dass fir d'Chargés de cours d'Konditioun och ewechfält, dass si EU-Bierger musse sinn. An d'Staatsbeamtegewerkschaft mécht ausserdeem nach eng Remark zu de Formatiounsbedingungen beim Reclassement.

De Syvicol huet a sengem Avis nach bedauert, dass et keng Informatiounen zum Impakt vum Projet de loi op d'Gemengefinanze gött. Hien erënnert u seng Fuerderung, dass generell bei all Gesetz oder Reglement, déi de Gemengesektor betreffen, eng Fiche misst bäileien, déi de finanziellen Impakt an de Gemengen aschätzt.

D'Interieurskommissioun krut de Projet de loi leschte Freide presentéiert a konnt bei der selwechter Geleeënheet och d'Avise vum Staatsrot an d'Regierungsamendementen analyséieren. An där Reunion sinn ech dann och zur Rapportrice genannt ginn. An dëse Méinden, an dëser Woch, ass d'Kommissioun nach eemol zesummekomm an huet de Rapport och ugehol.

Domat wär ech u sech um Enn vu mengem mëndleche Rapport ukomm. De Rescht kënn Der natierlech selbstverständlech och am schrëftleche Rapport noliesen. An ech wäert natierlech och selbstverständlech den Accord vu menger Fraktioun ganz gären zu dësem Projet de loi ginn.

Ech wëilt awer och als Ofschloss nach, well ech mengen, et ass déi lescht Ried fir d'Interieurskommissioun an dëser Sessioun, der Ministesch an awer och dem Kommissionspräsident Dan Biancalana Merci soen – hien huet déi Kommissioun ganz gutt geleet, fir mä Gefill emol, ech war ganz frou –, an och dem ... Ech mengen, déi aner waren och net sou onzefridde mat em, kommt, ech soen elo mol, ech schwätze mol vir. Mee och eise Sekretär, dem Philippe Neven, an och eiser Sekretärin vun der Fraktioun, dem Brigitte Chillon, en décke Merci fir hir Aarbecht, déi si déi ganz Jore gemaach hunn. An Iech allegueren och merci fir eng gutt Zesummenaarbecht.

An elo soen ech Iech Merci fir d'Nolauschteren.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | An ech soen der Madamm Rapportrice, der Madamm Simone Asselborn-Bintz, Merci fir de Rapport a ginn d'Wuert un den éischten ageschriwwene Riedner, den honorabelen Här Emile Eicher.

Plusieurs voix | O!

Discussion générale

M. Emile Eicher (CSV) | Merci, Här President.

(Interruptions et hilarité)

Mme Nancy Arendt épouse Kemp (CSV) | Dat ass däi Charme, Mulles!

M. Emile Eicher (CSV) | Léif Kolleeginnen a Kolleegen, virop wëll ech der Madamm Simone Asselborn-Bintz e ganz grouse Merci soe fir de schrëftlechen a mëndleche Rapport, e war ganz detailléiert an huet och quasi all Remark ëmfaasst.

D'CSV begréisst selbstverständlich, dass dëse Projet de loi geschaf gëtt, wou d'Aarbechtskonditiounen, d'Remuneratioun, d'Karriären an dem Enseignement musical am Gemengesector fir sämtlech Mataarbechter an och Mataarbechterinnen ëmfasst ginn.

Soumat erfëlle mir och dem Conseil d'État seng Opfuerderung, dës Mesür net, wéi fir d'éischt virgesinn, an engem Règlement grand-ducal am Kader vun dem Museksschoulgesetz vum 27. Mee 2022 festzeleeën, mee esou wéi eis Constitutioun et da virgesäit, en eegent Gesetz ze schafen. Dat och, well d'Charge budgétaire sech jo och iwwer Joren erauszeit.

Ze betounen ass, dass dëse Projet de loi eng substanzuell Revalorisatioun vun de Karriäre vun den Enseignantë mat sech zitt, déi am Statut vun engem Employé communal oder als Salarié beschäftegt sinn. An dëst zu Recht, well d'Karriäre vun de Chargés de cours wierklech net besonnesch interessant waren.

Zesumme mat der CGFP a mat der ACEN souwéi och mam Syvicol ass dësen Text ausgeschafft ginn. Do wëll ech och alle Bedeelegten – a besonnesch wëll ech awer e puer Leit eraushuelen, dat sinn den Här Jean-Lou Hildgen vum Ministère de l'Intérieur an och den Här Gilles Lacour vum Ministère de l'Éducation nationale – e ganz grouse Merci fir hir gutt Zesummenaarbecht soen.

A wéi och schonn ugedeit, wat d'Madamm Asselborn scho gesot huet, bleift mir awer eng kleng Wermutsdrëps iwwreg, well de Syvicol jo a sengem Avis drop higewisen huet, dass an deem Projet de loi keng Evaluation financière fir d'Gemengen dran ass. Bei dësem jo awer wichtege Gesetz, dass d'Gemengen direkt betrëfft, well si jo e groussen Deel vun der Finanzéierung droen, wär dat net vu Muttwëll gewiescht. An an deem Sënn wënschen ech mer eng besser Transparenz an ech schlësse mech dann och dem Wonsch vun de Kolleegen aus de Gemengen un, dass an allen nächste Gesetzter, déi d'Gemenge betreffen, eng Fiche financière derbäi ass. Dat géif wierklech zu enger besserer Transparenz, mee awer och zu enger besserer Planifikatioun vun eise Finanzen à long terme féieren.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Emile Eicher (CSV) | Anere Fuerderunge vum Syvicol, wéi d'Zouloossen ënner klore Virgabe vun Ausländer bei der Astellung am Enseignement musical, sinn antëscht Rechnung gedroe ginn, an dat begrëisse mir als CSV.

Dir Dammen an Dir Hären, wéi schonn am Ufank ugekënnegt, gëtt d'CSV hiren Accord zu dësem Projet de loi, fir domadder enger laanger Fuerderung vun eisen Enseignanten an de Museksschoulen aus dem Gemengesector nozekommen. Si hunn et verdéngt an ech wëll och heimadder mä ganz opriichtegen a grouse Merci fir hir wäertvoll Aarbecht ausdrécken.

An Iech soen ech Merci fir d'Nolauschteren a schlësse mech awer och nach de Wiederer vun der Madamm Simone Asselborn un, soen eise President aus der Interieurskommissioun och e grouse Merci fir déi flott Zesummenaarbecht an och all de Kolleegen, déi derbäi war, a soen Iech dann alleguer nach eng Kéier Merci fir d'Nolauschteren.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Eicher. An dann ass et um honorabelen Här Claude Lamberty. Här Lamberty, Dir hutt d'Wuert.

M. Claude Lamberty (DP) | Merci, Här President. Wa mer scho bei de Mercie sinn, da fänken ech domadder un, da vergiess ech et herno net. Also ech schlësse mech dann natierlech deene Mercien un, dem President vun der Commissioun, awer och

ganz besonnesch hei der Rapportrice, dem Simone Asselborn-Bintz, fir hire mëndlechen an och schrëftleche Rapport.

Mam Vott vum Projet de loi 8063 haut maache mer e weidere Schrëtt no vir. Mer schafe Kloeerheet, wat d'Aarbechtskonditiounen an d'Remuneratioun vum Personal, dat an de Museksschoulen am kommunale Sectors involvéiert ass, ubelaangt. An dat ass och gutt esou.

Am Zesummenhang mat dësem Projet de loi ass et eis als DP wichteg ze betounen, dass iwwert déi lescht Joren eng Rei Mesüeren ausgeschafft goufen, fir d'Qualitéit an d'Accessibilitéit vum Museksunterricht allgemeng ze verbessern, de Stelleväert vun der Musek awer och ze stäerken an d'Zesummenaarbecht tëscht de Museksschoulen, de Bildungs- an och Kannerbetriebsstrukturen ze vereinfachen.

An deem Kontext wëllt ech op dëser Plaz nach eng Kéier op d'Gesetz iwwert den Enseignement musical ze schwätze kommen, wat mer d'lescht Joer am Abrëll gestëmmt hunn a wat zanter dem 1. September a Kraaft ass. E Gesetz, wat mat den Dispositiounen, déi mer haut stëmmen, ganz enk verzaant ass. Jo, de Kader vun dësem Projet de loi fënnst sech am neie Gesetz vum Enseignement musical erëm. Den Accès zum Museksunterricht zu Lëtzebuerg gouf jo mam Gesetz iwwert den Enseignement musical, kommt, mir nennen et „vereinfacht“. An dat ass och gutt esou.

Säit dem September gëllt eng Gratuitéit vun engem ganz groussen Deel vun de Musekskursen fir Kanner a Jugendlecher bis 18 Joer. Als Demokratesch Partei war et eis wichteg, dass all Kand an all Jugendlechen d'Méiglechkeet huet, wann e Musek oder Tanz oder Sange wëll maachen, dass en dat dann och ka maachen. Net ze vergiessen och, dass eng komplett iwwerschaafte Finanzéierung vum Staat un d'Gemenge betreffend de Museksunterricht stattfonnt huet.

An des Weidere gouf och mam Vott vum neie Gesetz iwwert den Enseignement musical d'Reform vun den Enseignantskarriären agelaut. Et war wichteg, dass déi nei Karriären definéiert respektiv och Dispositiounen transitoires agefouert goufen, soudass all Enseignant valoriséiert ass.

Här President, et war mer wichteg, dës kuerz Explikatiounen nach eemol op dëser Plaz ze soen, well d'Gesetz iwwert den Enseignement musical an den haitege Projet de loi ganz enk matenee verbonne sinn. Anescht gesot, d'lescht Joer hu mer en éischte Schrëtt gemaach, fir de Museksunterricht nach méi attraktiv ze maachen, haut maache mer mam Vott vun dësem Projet de loi e weidere Schrëtt. Mer schafe Kloeerheet, wat d'Aarbechtskonditiounen an d'Remuneratioun vum Léierpersonal ugeet, et ginn Ongerechtegkeete fir ronn 800 Enseignanten aus der Welt geschaf.

An deem Sënn ginn ech den Accord vun der DP-Fraktioun a soen Iech all Merci fir d'Nolauschteren.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Lamberty. An da wier et un der Madamm Jessie Thill.

Mme Jessie Thill (déi gréng) | Merci, Här President. Och als Gréng soe mer natierlech der Madamm Simone Asselborn-Bintz villmools Merci fir hire gudden schrëftlechen a mëndleche Rapport.

Mir begrëisse ganz kloer, dass d'Karriären an dem Musekssektor an de Gemengen ugepasst ginn. D'Gratuitéit vun de Musekskursen ass elo natierlech wierklech eppes, wat immens flott ass. Et gesäit een, dass ëmmer méi Kanner sech och an d'Musekskursen aschreiwen. Dir gesitt dat bestëmmt och an anere Gemengen. Am Uelzechtall si mer bal Affär vum Succès vun där

ganzer Campagne. Et ass wierklech esou, dass de ëmmer méi Kanner hues, déi sech aschreiwen.

Mee do wollt ech mech awer och uschlëssen dem Avis vum Syvicol an deem, wat den Emile Eicher gesot huet, dass et effektiv awer interessant wier, och a sou engem Fall wéi deem hei, deen awer d'Gemengefinanze grouss impaktéiert, Fiche-financièren ze hunn och fir d'Gemengen, dass se kënne besser laangfristeg plangen, wou se landen.

An dann zum Schluss: Ech ginn natierlech och den Accord fir déi gréng Fraktioun, ouni ze vergiessen, dem Dan Biancalana e grouse Merci ze soe fir d'Féierung vun der Interieurs- a Chancëgläichheetskommmissioun. Voilà, merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Thill. An dann ass et um honorabelen Här Jeff Engelen.

M. Jeff Engelen (ADR) | Merci, Här President. Fir unzefänken en häerzleche Merci der Madamm Asselborn-Bintz fir hire mëndlechen a schrëftleche Rapport. A wa mer scho bei de Mercie sinn, da wëll ech och dem Här Dan Biancalana Merci soe fir d'Presidence déi fënnf Joer elo an dëser Commissioun.

Ech wëll awer net ofschlëssen ... – den Accord gi mer zu dësem Gesetz –, ech wëll awer zwou Doleancen, wann ech sou dierf soen, mat op de Wee ginn. Engersäits ass d'Gefor ginn duerch dëst Gesetz, dass déi kleng Museksschoule riskéieren, den zweete Präis ze kréien. Ech mengen, do musse mer kucken, dann dat néidegt Fingerspëtzegedüll ze hunn, dass och déi kleng Museksschoule genuch Personal an och qualifizéiert Personal behalen, fir deem Rechnung ze droen, well do kéint emol eng Gefor opkommen.

An dat anert ass, well et jo elo am Sectors communal ass, da misst jo och d'Astellungsprozedur an déi Richtung goen. An et wier eise Wonsch, och op déi Dräisproochegkeet opzepassen, besonnesch bei Kanner. Deemno wat fir eng Sprooch dass se hunn, wier et awer gutt, wa se an där Sprooch ënnerriicht ginn, wou se doheim sinn.

An ech mengen, an deem Sënn ginn ech den Accord vun der ADR zu dësem Gesetz. Ech soen Iech Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Engelen. An dann ass et un der Madamm Myriam Cecchetti.

Mme Myriam Cecchetti (déi Lénk) | Jo, merci, Här President. Als Allereischt der Rapportrice emol e grouse Merci fir hire gudden mëndlechen a schrëftleche Rapport.

Dëse Projet de loi reglementéiert endlech d'Aarbechtsmodalitéiten vun all deene Leit, déi am educative musikaaleschen Beräich schaffen. Dëst war och batter néideg a mir begrëissen et, dass mir et fäerdegbruecht hunn, dëse Projet de loi nach virum Enn vun der Legislaturperiod ze stëmmen, wat net sou evident ass, wann ee kuckt, wat fir eng Aarbecht mer hunn a wéi vill Gesetzesprojete mer awer net kënne stëmmen, well mir et einfach net méi packen a well och de Staatsrot et net méi packt, wéi zum Beispill d'Dispositiounen vum Congé politique am Gemengeberäich. Wann ee weess, wéi d'Charge de travail vun deenen eenzele Schaffenden, Schaffinnen, Burgermeeschteren, Burgermeeschteschen an awer och Conseiller, Conseillères an d'Luucht gaangen ass, wier dat och batter néideg gewiescht, dass mer dat hätte kënne regléieren. Mee ech weess, et louch net un Iech, et ass net sou einfach, mee et wier gutt, wann dat, soubal déi nei Regierung steet, awer ganz séier an Ugrëff géif geholl ginn. Dofir Klammer op, Klammer zou. Mee heifir op alle Fall: Vun de Leit, déi all an dësem Beräich schaffen an der Museksschoul, héchstwahrscheinlech e ganz, ganz grouse Merci.

Här President, dëse Projet de loi reegelt, sou wéi et och vun der Constitution eebe virgesinn ass, de ganze Volet Remuneration, wat d'Enseignantë vun de Museksschoulen ugeet. Virdu si se jo einfach vun engem Règlement grand-ducal gereegelt ginn, se sinn also komplett laanscht d'Chamber gaangen, an dat ass mat deem heien elo net méi de Fall.

De Syvicol wéi och déi concernéiert Enseignanten hu sech grosso modo averstane gewise mat dësem Gesetz, well elo d'Enseignanten aus de Museksschoule gläichgestallt sinn, wat d'Konditiounen an d'Remunerationen ugeet, mat de Salariëe respektiv den Employéë respektiv de Fonctionnairen op de Gemengen. Dëst revaloriséiert och déi ganz Branche, wat immens wichteg ass, well et ass e ganz wichteg Volet, wa Kanner kënnen a Museksschoule goen a wa se deem kënnen nogoen, an och déi Gratuitéit ass ganz, ganz wichteg.

D'Rapportrice ass, mengen ech, am Detail op all déi verschidde Modalitéiten agaangen, soudass ech dat net méi brauch ze maachen. Meng Virriedner a Virriednerin sinn och nach op déi eng oder aner Punkten agaang, ech brauch nach just op dëser Plaz den Accord vun der Lénker ze ginn a soen Iech Merci fir d'Nolauschteren.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Cecchetti. An de leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Marc Goergen.

M. Marc Goergen (Piraten) | Merci, Här President. Merci dem Simone Asselborn-Bintz fir de gudde schréfftlechen a mündleche Rapport a merci dem Dan Biancalana fir déi flott fënnel Joer an der Kommission.

D'Museksschoulen hunn – mir hunn eng grouss Museksschoul zu Péiteng – am Moment éischter de Problem, dass een net genuch Leit fënnt, déi wëllen dohinner schaffe goen, well mir hunn, eeben och duerch de gratis Musekunterrecht, eng héich Demande. Ech muss dozou awer och soen: Mir hunn awer och doduercher méi Kanner, déi op eemol einfach am Laf vum Joer ophalen, wéi virdu, well et eebe gratis ass.

Dat ass e bëssen den Nodeel dobäi. Mir stinn awer ganz kloer hannert dem gratis Musekunterrecht. Mee et ass net ëmmer einfach, fir genuch Personal ze fannen, fir iwwerhaapt der Demande nach nozekommen. Dat hu mer elo als Gemengerot méi oft gemierkt, an ech hoffen, mat dësem Projet, dass och do d'Attraktivitéit elo wäert steigen an dass dann och méi Leit sech wäerten an Zukunft fir d'Museksschoul mellen. Well bekanntlech ass dat, d'Kultur, awer mat déi Sprooch, déi jiddereen, a grad d'Musek, weltwäit versteet, an dat, wat och zur Integration an zum Zesummenhalt an eisem Land féiert.

Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Goergen.

D'Regierung huet d'Wuert. D'Madamm Inneministesch Taina Bofferding.

Prises de position du Gouvernement

Mme Taina Bofferding, Ministre de l'Intérieur | Nun, Här President, fir d'éischt emol och e grouse Merci un d'Rapportrice an och alleguerten d'Virriedner, déi schonn op déi weesentlech Punkten agaange sinn, soudatt ech dat net muss maachen.

Ech wëll just, well och den Educationminister hei ass, nach eng Kéier drun erënneren, dass mer jo am Juli 2021 eeben Zesumme mat der Education, awer och mam Syvicol d'Reform vum Enseignement musical virgestallt haten. An ech si frou, dass haut dann

endlech och de leschten Deel kann dee Moment gestëmmt ginn an dass mer eeben derfir suergen, dass déi Jonk e qualitativ héichwäerteg Musekunterrecht offréiert kréien.

Als Inneministesch sinn ech jo bei dëser Reform involvéiert, alles wat elo d'Fro ronderëm d'Revalorisation vun de Karriäre betrëfft, a fir mech ass et hei ganz essentiell, dass mer den Accord mat de Gewerkschaften, mat der FGFC an och der ACEN, déi och schonn hei begréisst gi sinn ..., dass mer eis eeben hei konnten op en Accord eenegen. En Accord, deen, wéi gesot, eng Opwärtung vun de Karriäre mat sech brénkt. A mir war et eebe wichteg, eis war et wichteg, dass mer dat eeben och mat de Concernéierten zesumme kucken, wéi déi Opwärtung da schlussendlech sollt ausgesinn.

An engem gutt funktionéierende Sozialdialog kommen alleguerten d'Partner zesumme mat hiren eenzele Revendicationen – mir diskutéieren heiansdo och mol bësse méi kontrovers – an da verhandelt een an da gëtt ee sech herno eeben eens an engem Accord, en Ofkommen, wat da vun all de Säite gedroe gëtt. Dat ass – an dofir soen ech dat och ganz bewosst –, dat ass sou eis Lëtzebuerger Spezialitéit, dat ass eisen Erfolgsmodell nach ëmmer gewiescht an dat bleift en och, fir eebe grad sou wichteg Reforme kënnen unzuegoen. An et ass och fir mech e ganz wichtigen Aspekt, alles, wat de Gemengesector betrëfft, dee jo sou villfältig ass, fir eeben hei ëmmer kënnen zesummen, oder wéi mir et soen am Interieur, mateneen un deene Reformen ze schaffen.

D'Gesetz suert elo derfir, dass déi aktuell Chargé-decoursen no hirem Diplom bezuelt ginn. Éischtens ass et wichteg, dass eeben déi Ongerechtegkeet net méi besteet, dass mer keng Ongerechtegkeetsdifferenz tëschent den eenzele Karriären am Gemengesector hunn, an – an dat ass, mengen ech, och scho vun e puer Virriedner ugedeit ginn – et ass wichteg, dass mer eeben derfir suergen, dass de Beruff weiderhin attraktiv bleift a virun allem dass mer genuch qualifizéiert, gerecht bezuelt a virun allem och motivéiert Personal, wat gären den Unterrecht hält, gären de Musekunterrecht hält, rekrutéieren.

Ee Punkt wëll ech nach ervirsträichen, well dee mer och perséinlech ganz wichteg ass, dat ass de Punkt vun de Formationen, deen och elo ganz kloer Bestanddeel vun der Reform ass. Fir d'Personal am Musekunterrecht besteet eeben elo d'Méiglechkeet, eng 30 Deeg Formation continue an deene Fächer ze maachen, déi si jo och an hirem Alldag begleele respektiv déi och an hirem beruflechen Alldag nützlich sinn.

An hei hu mer eeben elo déi Formation spéciale, déi d'Conservatoiresprofessoren am Stage maachen, opgemaach och fir d'Formation continue. Domadder bidde mer hinnen eeben nach weider Méiglechkeeten, virun allem eng Ausbildung, déi un d'Gesetzgebung an un d'Organisation vum Musekunterrecht gebonnen ass, an zousätzlech ginn déi pedagogesch Aspekter vum Beruff, déi och net onweesentlech sinn, hei eeben och weider belicht.

Dat ass, an dofir betounen ech et, eeben en Novum, wat mer hei maachen. An domadder droe mer och sécherlech derzou bäi, dass eeben de Musekunterrecht nach besser gëtt, wéi e scho war, respektiv dass mer eeben och nach eng nei Qualitätsdimension mat erabréngen.

Nach ee Wuert zur Fiche financière, well dat hei och elo vun e puer Riedner ugeschwat ginn ass. Et ass sou, beim initiale Projet war eng Fiche financière derbäi, do ware schonn déi Estimatiounen gemaach ginn, wat dee Surcoût eebe fir d'Gemenge géif mat sech

bréngen. Mee et ass richtig, et misst een eigentlech sou de Reflex hunn, systematesch bei Gesetzer, déi hei am Haus gestëmmt ginn, dass mer dann och sou eng Fiche financière derbäi hunn, dass et och méi kloer ass, wat fir e finanziellen Impakt dat herno op d'Gemengen huet.

Voilà, dëst betount, Här President, sinn ech frou, dass mer, wéi gesot, haut deen Accord mat de Gewerkschaften kënnen ëmsetzen, dass mer dat elo alles konnten zesumme maachen, eebe mat eise Leit aus de Ministère, zesumme mat de Gewerkschaften, an dann ass et elo un der Chamber, dëst positivt Gesetz op en Enn ze bréngen.

An dofir soen ech Iech alleguerten e grouse Merci dofir, an dann nach eng Kéier e grouse Merci fir déi Zesummenaarbecht, déi mer an der Interieurskommission haten. Mir hu vill diskutéiert, mir waren eis net ëmmer ..., am Ufank ware mer net ëmmer der selwechter Meenung, mee dat mécht een eeben, dann diskutéiert een zesummen, ëmmer ganz konstruktiv. An am Endeffekt sinn awer déi grouse Reformen, déi och am Gemengesector elo ustoungen, ëmmer eigentlech unanime gestëmmt ginn. An ech fannen, dat ass och e ganz, ganz staarkt Zeechen no bausse fir eis Gemengen, an dofir wollt ech Iech nach eng Kéier e grouse Merci soen.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools der Madamm Inneministesch Taina Bofferding. An den Educationminister Claude Meisch iwwerhëlt elo de Relais fir d'Regierung.

M. Claude Meisch, Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse | Jo, Här President, just ganz kuerz. Et ass flott ze gesinn, dass mer viru méi wéi engem Joer hei d'Gesetz iwwert den Enseignement musical gestëmmt hunn – an eenzel Riedner sinn dorobber agaangen –, dat war eng däitlech Opwärtung vum Enseignement musical.

An am Package dra war eigentlech och eng Opwärtung vun de Karriäre vun de Museksenseignantë virgesinn, well dat eent geet net ouni dat anert. A mir mussen och Jonker motivéieren, sech fir eng professionell Richtung an deem dote Beräich, am Musekunterrecht, ze engagéieren a selwer ze beugeechteren. An dofir sinn ech frou, dass mer haut hei och dann deen Deel vun der gesamter Reform vum Enseignement musical kënnen ëmsetzen.

Et ass alles gesot ginn, Här President. Vlächcht een Aspekt, un deen ech nach wollt erënneren, dat ass, dass déi Karriäre jo schonn den 1. Januar 2023 sollten a Kraaft trieden, sou wéi de Gesetzestext et initialement virgesinn huet, an dat geschitt och elo hei retroaktiv, soudatt eigentlech déi Verzögerung, déi vum Wiessel vu Règlement grand-ducal op e Projet de loi komm ass, eigentlech net au détriment vun de Museksenseignantë komm ass. An ech denken, dass dat och wichteg ass, dass mer déi Engagementer, déi mer par rapport zu der FGFC an der ACEN geholl hunn, dass mer déi och voll a ganz hei kënnen honoréieren.

Villmools merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools dem Här Educationminister Claude Meisch. D'Diskussion ass elo ofgeschloss.

Da kucke mer lo, ob et wierklech keng Mësstéin ginn, a kommen zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 8063.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8063 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmen fänkt un. Mir maachen de Vote par procuration. D'Harmonie ass net perfekt. De Vott ass ofgeschloss.

De Projet de loi ass mat 59 Jo-Stëmme bei kenger Nee-Stëmm a bei kenger Abstentiuon ugeholl.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles (par Mme Nancy Arendt épouse Kemp), Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel, Aly Kaes (par Mme Octavie Modert), Marc Lies, Mme Elisabeth Margue, M. Georges Mischo, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Georges Mischo), Claude Wiseler et Michel Wolter ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff (par M. Gusty Graas), Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par Mme Barbara Agostino) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch, Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser et Fred Keup ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass et sou decidéiert.

4. 7524 – Projet de loi portant sur la qualité des services pour personnes âgées et portant modification de :

1° la loi modifiée du 16 mai 1975 portant statut de la copropriété des immeubles bâtis ;

2° la loi modifiée du 8 septembre 1998 réglant les relations entre l'État et les organismes œuvrant dans les domaines social, familial et thérapeutique

Als nächste Punkt um Ordre du jour vum de Mëttee steet de Projet de loi 7524 iwwert d'Afféierung vum engem legale Kader fir d'Servicer fir eeler Leit. D'Riezäit ass nom Modell 1 festgeluecht an d'Wuert huet elo de Rapporteur vum dësem Projet de loi, den honorabelen Här Claude Lamberty. Här Lamberty, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de la Famille et de l'Intégration

M. Claude Lamberty (DP), rapporteur | Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, genee wéi a ganz Europa geet den Undeel un eelere Bierger och hei zu Lëtzebuerg ëmmer méi an d'Luucht. De medezinesche Fortschrëtt, besser Aarbechtskonditiounen an eng méi gesond Liewensaart a -weis suergen derfir, dass d'Liewenserwaardung vum de Mënschen allgemeng an d'Luucht geet.

E Bléck op d'Evolution vum der Alterspyramid weist, dass besonnesch den Undeel u ganz eelere Leit, Seniorenen iwwer 80 a méi, an de leschte Joren exponentiell geklomm ass. Während d'Liewenserwaardung vum de Fraen ufanks den 90er bei ronn 79 Joer louch, läit se de Moment bei 84,8. Bei den Häre ass se dergéint vum 72,6 op 80,3 geklomm. An der Moyenne ginn d'Fraen hautdesdaags also ronn sechs Joer an d'Männer ronn aacht Joer méi al wéi nach virun 30 Joer.

Zejoert hunn zu Lëtzebuerg ronn 95.000 Persounen iwwer 65 Joer gelieft, dat sinn zirka 15 % vum eiser gesamter Populatioun. An de leschte 40 Joer huet sech d'Unzuel u Seniore quasi verduebelt an d'Prognose weist ganz genau weider an déi do Richtung. Et gëtt sech erwaart, dass mir bis 2060 ronn 200.000 Seniorenen zu Lëtzebuerg liewen hunn.

Et ass also nëmme verständlech, dass sech de Secteur vum der Gesondheet, der Fleg a besonnesch d'Strukturen an d'Servicer fir eeler Leit dem demografesche Wandel an der Entwécklung vum der Bevëlkerungspyramid mussen upassen.

De Profil vum de Residenten an den Alters- a Fleegeheemer huet sech iwwert d'Jore staark verännert. D'Altersmoyenne bei der Umeldung an de Strukture ass dältlech an d'Luucht gaangen. Ee vun de Grënn, firwat d'Seniorenen haut ëmmer méi laang waarden, bis dat se an en Alters- oder Fleegeheem plënnere, ass sécherlech d'Entwécklung vum enger Panoplie u mobille Servicer, déi d'Leit doheem kënnen begleeden. An dat ass och kloer am Sënn vum eiser Politique du troisième âge, déi sech fir de Maintien à domicile ausgeschwat huet. Mir sinn eis doriwwer bewosst, dass déi eeler Leit sech oft doheem am wuelste spieren, an dat mussen mir als Politick och ënnerstëtzen.

Wann dann awer gesondheetlech, kierperlech oder geeschtg Aschränkungen optrieden, déi net méi eleng duerch Soins à domicile ze meeschtere sinn, ass et wichteg, dass mir héichwärtig Dages- a Laangzäitstrukture fir flegebedürftig Leit hunn.

Mat der Alterung vum der Bevëlkerung wäert d'Nofro u Gesondheetleschtungen a Laangzäitfleg an Zukunft weider klammen, dat weisen och d'Prognose vum der Inspection générale de la sécurité sociale. Während den Ament ronn 5.100 Persounen am Alter iwwer 65 Joer an enger Wunnstruktur liewen, kéint sech dës Zuel an den nächste 40 Joer, wéi gesot, verdräifachen. Och d'Unzuel u Persounen, déi vun de Soins à domicile profitéieren, kéint sech méi wéi verduebelen.

Als Politick mussen mer derfir suergen, dass mir zu Lëtzebuerg prett sinn, fir dës gesellschaftlech Entwécklungen ze meeschteren. Mir mussen weiderhin eng héich Qualitéit bei de Servicer garantéieren, sief dat bei de mobille Servicer doheem oder bei de Prestatiounen vum den Alters- a Fleegeheemer. Dobäi ass et wichteg, dass mir den eelere Leit en héicht Mooss un Autonomie erlaben, fir datt se dignement kënnen al ginn an Acteur vum hirem eegene Liewe kënnen bliwen.

Fir d'Qualitéit vum de Servicer fir eeler Leit ze verbesseren, hat d'Regierung schon am Koalitiounsaccord eng Reform vum Gesetz vum 8. September 1998 virgesinn, dat d'Relatiounen tëscht dem Staat an den Acteuren am sozialen, familiären an therapeutischen Beräich reegelt, dat sougenanntent „ASFT-Gesetz“.

De virleien Gesetzezprojet huet als Objet, genee dës Reform an d'Realitéit ëmzesetzen, andeems mir verschidde Servicer fir eeler Leit ëmorganiséieren, fir eng besser Transparenz bei der Offer suergen a prezis Qualitéitskrittäre festleeën, un déi sech d'Prestataire vu Flegeservicer zukünfteg och mussen halen.

Wat d'Servicer fir eeler Leit betrëfft, ginn Adaptatiounen u siwe verschidde Prestatiounen virgehol, an zwar den Alters- a Fleegeheemer, de mobille Fleegeedéngschter, de Centres psycho-gériatriques, de Clubs Seniors, den Activités seniors, dem Repas sur roues an dem Telealarm.

Dësen Text leet ganz kloer fest, wat déi jeeweileg Servicer mussen ubidden a wat d'Leeschunge sinn, op déi d'Leit e Recht hunn. Bis ewell war dat net ëmmer

ganz kloer gereegelt. Et gëtt dann och genau definéiert, wéi d'Infrastrukture mussen ausgesinn. An der Wunnstruktur gëtt zum Beispill e grouss Wäert op d'Parties communes geluecht, fir d'Zesummeliewen ze fërderen an de Leit d'Méiglechkeet ze ginn, aktiv um Liewen am Haus deelzehuelen. Mir wëllen evitéieren, dass déi eeler Leit de ganzen Dag eleng an hirer Kummer bleiwen, dofir schafe mir Plazen, wou d'Gewinner sech treffen a begéine kënnen, fir zesammen hiren Alldag ze gestalten.

De Projet de loi definéiert och kloer d'Aufgabe vum Chargé de direction an d'Qualifikatiounen, déi dës Persoun muss virweisen. De Chargé muss souwuel Kenntniss an der Gestiuon wéi an der Gerontologie hunn, op d'mannst e Bachelor oder BTS hunn, e muss kënnen Lëtzebuergesch schwätzen an entweeder Däitsch oder Franséisch an e muss d'Konditiounen vum der Honorabilitéit erfëllen. An Zukunft kann e Chargé dann och zwee oder méi Servicer geréieren.

Den Text schafft dann och d'Notioun vum „Règlement général“. All Gestionnaire vum enger Wunnstruktur muss e Règlement général adoptéieren, an deem de Projet d'établissement, den Organigramm vum der Struktur, de Sécherheetsplang an de Règlement d'ordre intérieur festgehal gi souwéi och e Concept de bientraitance oder e Konzept fir den Émgang mat demenzkranke Leit, fir nëmmen déi ze nennen. Eng ganz Oplëschtung heizou fënnt een natierlech am Gesetzesprojet.

Des Weidere gëtt kloer am Gesetz definéiert, wéi d'Kontrakter vum de Servicer fir eeler Leit mussen ausgesinn, souwuel wat d'Form wéi och wat de Contenu ubelaangt. De Kontrakt muss entweeder op Däitsch oder Franséisch geschriwwen sinn an de Gestionnaire gëtt derzou verflécht, dem Bewunner oder sengem Représentant légal de Contenu ze erklären. Op Demande mussen dës Erklärungen och op Lëtzebuergesch oder souguer an Zeechesprooch kënnen gemaach ginn.

Fir d'Prise en charge vum den eelere Leit ze verbesseren, mussen d'Gestionnaires an Zukunft en Dossier individuel iwwer all d'Bewunner féieren. Dësen Dossier gëtt bei der Admissioun ugeluecht a reegelméisseg och à jour gehal. Nieft de perséinlechen Donnéeën vum der Persoun gëtt hei och de Kontakt vum der Vertrauenspersoun an eng Kopie vum Kontrakt hannerluecht.

Bis ewell hu mir am Gesetz ënnerscheet tëscht de sougenannte „Centres intégrés pour personnes âgées“, also Altersheemer, an de „Maison de soins“, also de Fleegeheemer. An Zukunft sollen dës Haiser ënnert engem eenzege Begrëff zesummegeluecht ginn, deem vum de „Wunnstrukturen“. An dës Wunnstrukture soll d'Inklusioun an d'Zesummeliewe ganz groussgeschriwwen ginn. Et sollen oppen Haiser sinn, an deene jidderee sech wuel spiert an aktiv um Liewe bannent a baussent der Struktur kann deelzehuelen.

Wat déi mobill Fleegeedéngschter betrëfft, mussen d'Prestataire an Zukunft souwuel eng Aide à domicile wéi verschidde Soins à domicile offéieren. Bis ewell hate se de Choix, just ee vun deene Beräicher ze couvréieren, ma an Zukunft soll all Prestataire eng ganzheetlech Prise en charge vum de Leit doheem kënnen assuréieren.

D'Centres psycho-gériatriques ginn ëmbeenannt a „Centres de jour“ a sollen den eelere Leit weiderhin d'Méiglechkeet bidden, während dem Dag an engem Grupp kënnen betreit ze ginn. Och d'Clubs Seniors wiesselen den Numm an heeschen an Zukunft „Clubs Aktiv Plus“. D'Servicer vum Telealarm, dem Repas sur roues souwéi d'Activités seniors ginn an dësem Gesetz einfach méi kloer definéiert.